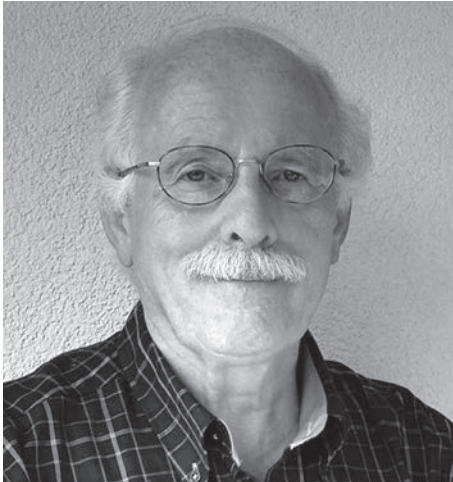

Anne van den Berg

Op 26 september overleed Anne van den Berg, lid sinds 1982, en supervisor van onze vereniging. Anne heeft met name zijn sporen verdiend in de (groeps-, systeem- en klinisch-) psychotherapeutische behandeling van een niet erg populaire doelgroep, de forensische patiënten.

In zijn eerste baan bij de GGZ Noord Limburg werd zijn interesse voor groeps- en systeemtherapie gewekt. Bij de RIAGG in Haarlem rondde hij de opleiding tot groepspsychotherapeut af. Eind jaren tachtig kwam hij in contact met de forensische psychiatrie door het behandelen van mannelijke incestslachtoffers, waarmee ook daders in beeld kwamen.

Intussen rondde hij ook zijn opleiding tot systeemtherapeut af. Door de toenemende belangstelling voor de forensische psychiatrie ging hij werken in Groot Batelaar te Lunteren, een open klinische setting voor jongvolwassen delictplegers, eerst als groepspsychotherapeut, en na enkele jaren als hoofd behandeling en behandeldirecteur. Het klinisch milieu als therapeutische kracht paste goed bij zijn groepsdynamische en systemische manier van denken. De opleiding tot klinisch psychotherapeut bij Clemens Janzing en Anton Berkouwer sloot daar naadloos bij aan. In de Vereniging voor Klinische Psychotherapie vervulde hij diverse bestuurlijke functies. Samen met Clemens Janzing en Frank Kruisdijk voerde hij de redactie over het tweedelige *Handboek Milieutherapie* (2000/2003).

Ik ontmoette Anne in 2003 toen ik toetrad tot de opleidingscommissie van de VKP. Al eerder had ik in mijn opleidingsroute tot klinisch psychotherapeut van hem gehoord. Ik leerde hem kennen als een zeer vriendelijke en bescheiden persoon. Maar ook was ik onder de indruk van hoe overtuigd hij was van de (groeps)psychotherapeutische behandel mogelijkheden bij een als onmogelijk bekend staande doelgroep: 'de psychopaten'. Overigens was hij fel tegenstander van het te pas en te onpas gebruiken van deze betiteling. In februari 2008 zou ik tijdens de opleidersmiddag van de NVGP een korte lezing geven over klinische psychotherapie als een mogelijk specialisme van de NVGP. Omdat ik verhinderd was bood Anne aan namens mij het verhaal te houden: een mooie vorm van

collegialiteit, die hem denk ik wel typeerde. Enkele jaren later heeft de VKP een plaats gekregen onder de paraplu van de NVGP.

Als laatste vaste baan werkte hij in FPC de Rooyse Wissel, een instelling voor TBS-gestelden. In die jaren kwamen de voor hem therapeutisch aansprekende denkrichtingen bij elkaar in de Mentalisation Based Treatment. Hij heeft diverse publicaties op zijn naam staan en in 2011 verscheen zijn boek *Gehechtheid en antisociale relatievorming*, over de bijdrage van de gehechtheidstheorie aan de psychotherapeutische behandeling van de antisociale persoonlijkheidsstoornis en psychopathie. En dat in een tijd waarin het in dat werkveld bijna alleen nog maar over gedragsregulatie en risicotaxatie ging en nog steeds gaat. Dat

getuigde van durf en doorzettingsvermogen. Anne stond hierin niet helemaal alleen; immers ook Antony Bateman in Engeland heeft de uitdaging opgepakt om MBT toe te passen bij de behandeling van ASP. Overigens was bij weinigen bekend dat Anne ook een meer dan gemiddelde pianist was, die niet terugdeinsde voor als zeer moeilijk bekend staande werken zoals van Rachmaninov. Na zijn vroeg-pensionering werkte Anne freelance bij diverse instellingen als supervisor en als coach. Vrij plots is zijn leven geëindigd; hij werd 70 jaar. Naast warme herinneringen aan hem, laat hij de wereld van de psychotherapie en het forensische veld twee mooie, belangwekkende boeken en diverse artikelen na.

Rob Koks

Bibliografie

C. Janzing, A. Van den Berg en F. Kruisdijk (Ed.) (2000). *Handboek voor milieutherapie. Theorie en praktijk van de klinische psychotherapie*. Assen: Van Gorcum.

C. Janzing, A. Van den Berg en F. Kruisdijk (Ed.) (2003). *Handboek voor milieutherapie, deel 2. Theorie en praktijk van de klinische psychotherapie*. Assen: Van Gorcum.

Berg, A. van den (2011). *Gehechtheid en antisociale relatievorming. De bijdrage van de gehechtheidstheorie aan de behandeling van de antisociale persoonlijkheidsstoornis en psychopathie*. Gennep: Berg-op.

Berg, A. van den (2006). Een taxatie van risicotaxaties, Risicotaxatie-instrumenten gewogen in de forensische behandelpraktijk. In T.I. Oei & M.S. Groenhuijsen (Ed.), *Capita selecta van de forensische psychiatrie anno 2006*. Deventer: Kluwer.

Berg, A. van den & Oei, T.I. (2009). Een sociale behandeling van forensische patiënten. In T.I. Oei en M.S. Groenhuijsen (Ed.), *Forensische psychiatrie en haar grensgebieden, actualiteit, geschiedenis en toekomst*. Deventer: Kluwer.

Berg, A. van den (2012). Kwetsbaarheid in de forensische psychiatrie. *Tijdschrift voor Psychotherapie*, 38(1), 38-51.

Berg, A. van den (2015). Eerst connectie dan correctie. In F. Koenraadt et al. (Eds.) *Hechting of hechtenis, Problematische hechting en het verband met delinquent gedrag*. Oosterwijk: WLP. <http://berg-op.nl/wp-content/uploads/2013/08/7-van-den-Berg-Eerst-connectie-dan-correctie-schoon31.doc>

Berg, A. van den et al. (2015). Opvoedingsfactoren in de ontwikkeling van psychopathie en de antisociale persoonlijkheidsstoornis. In W. Canton et al. (Eds.) *Handboek psychopathie en de antisociale persoonlijkheidsstoornis*. Utrecht: de Tijdstroom.

Berg, A. van den (2016). Mentaliseren, pseudomentaliseren en dismentaliseren. Het belang van een uitgebreide op maat gesneden beginfase om een therapeutische relatie met forensisch psychiatrische patiënten te kunnen aangaan. *Tijdschrift voor psychotherapie*, 42(2), 104-120.
